

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในเรื่องความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกหลักสูตรหลักปกติ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) เพื่อให้ผลการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องได้ทำการศึกษาวิจัยดังนี้

แบบการวิจัย

วิธีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ได้ทำการศึกษาวิจัยในสองวิธีประกอบกันคือ ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยการศึกษาหาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งจากผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหารบก เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา กรอบแนวความคิด และความเป็นมาของทหารไทย รวมทั้งความคิดทางการเมืองและการยอมรับประชาธิปไตยของนายทหารที่ได้แสดงออกทางเอกสาร

ส่วนในการศึกษาวิจัยเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาวิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยการใช้แบบสอบถาม (questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล



ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีประชากรในการศึกษาวิจัยได้ใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ ได้แจกจ่ายแบบสอบถามให้แก่นายทหารที่เข้าศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกในปี 2534 ทั้งสองหลักสูตรทุกคน แต่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 162 ฉบับ แยกเป็นจากหลักสูตรหลักประจำจำนวน 147 ฉบับ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) จำนวน 15 ฉบับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีถึงร้อยละ 70.43 ของประชากรในการศึกษาวิจัย

โดยประชากรที่ศึกษานี้มีภูมิหลังหรือคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันไปดังนี้คือ (รายละเอียดในตารางที่ 4.1)

ภูมิลำเนาเดิม

ประชากรที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ปรากฏว่าเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลางมากที่สุดถึงร้อยละ 34.0 ซึ่งใกล้เคียงกับผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร คือร้อยละ 32.7 รองลงมาเป็นผู้ที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) ร้อยละ 15.4 และอยู่ในภาคเหนือและภาคใต้ก็ร้อยละ 10.5 และร้อยละ 7.4 ตามลำดับ

อายุ

เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยได้แบ่งช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองช่วงคือ ช่วงอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป

มีทั้งสิ้น 55 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และอายุต่ำกว่า 35 ปี มีทั้งสิ้น 107 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0

สถาบันการศึกษา

พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 88.8 และที่เหลือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น ร้อยละ 11.2

สายงาน

การปฏิบัติงานในสายงานที่ต่างกันก็อาจจะมีผลต่อความแตกต่างของตัวแปรตาม คือ ความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีสายงานที่ปฏิบัติแตกต่างกันดังนี้คือ มีผู้ปฏิบัติงานในสายบังคับบัญชาอยู่ถึงร้อยละ 55.0 อยู่ฝ่ายอำนวยการร้อยละ 29.0 และที่เหลือเป็นผู้ปฏิบัติงานในสายงานที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะด้านเช่น แพทย์ อาจารย์ อีกร้อยละ 16.0

ประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงานแบ่งระยะเวลาออกเป็น 2 ช่วงคือ ผู้มีประสบการณ์การทำงานเป็นระยะเวลาต่ำกว่า 10 ปีลงมา ปรากฏมีจำนวน 77 คน หรือร้อยละ 47.5 และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานเป็นระยะเวลาดั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีจำนวน 85 คน หรือร้อยละ 52.5

ตารางที่ 4.1 คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตร		
หลักประจำ	147	73.5
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร)	15	50.0
ภูมิลำเนาเดิม		
กรุงเทพมหานคร	53	32.7
ภาคเหนือ	17	10.5
ภาคกลาง	55	34.0
ภาคใต้	12	7.4
ภาคอีสาน	25	15.4
อายุ		
ตั้งแต่ 34 ปีลงมา	107	66.0
ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	55	34.0
สถานการศึกษา		
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	143	88.8
มหาวิทยาลัย	18	11.2
สายงานของกลุ่มตัวอย่าง		
บังคับบัญชา	89	55.0
อำนวยการ	47	29.0
อื่น ๆ (งานที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะด้าน)	26	16.0
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	77	47.5
10 ปีขึ้นไป	85	52.5

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามนี้จะแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

ส่วนแรก จะสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวแปรได้แก่ อายุ หลักสูตร ภูมิลำเนาเดิม สถาบันการศึกษา สายงานของกลุ่มตัวอย่าง และประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่สอง เป็นตัวแปรทางด้านความคิดทางการเมืองและการยอมรับประชาธิปไตย โดยเป็นคำถามแบบปิด (close-ended question) เพื่อเป็นการควบคุมแนวทางในการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างและเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้แบบสอบถามตามมาตราไลเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดคะแนนสำหรับคำถามที่สนับสนุนสมมติฐานที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 คะแนน ตามลำดับ และให้คะแนนเป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 คะแนน ตามลำดับ สำหรับข้อคำถามที่ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิธีเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือที่ลงนามโดย ศาสตราจารย์ ดร. สุจิต บุญบงการ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารบกเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้แก่นักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบกทั้งสองหลักสูตร และในส่วนที่ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงได้ ผู้ศึกษาวิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยขอชื่อ ที่อยู่ ของนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบกจากเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ถึง 162 ชุด จากทั้งหมด 230 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 70.43

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างมีระบบและน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้คือ

1. ลงเลขหมายประจำแบบสอบถาม โดยเริ่มตั้งแต่ฉบับแรกถึงฉบับสุดท้ายเรียงตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป และสะดวกต่อการตรวจสอบในภายหลัง
2. ลงรหัสในแบบสอบถามเพื่อประมวลผลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์ได้แก่ การคำนวณอัตราส่วนร้อยละ การคำนวณค่ามัธยเทศ (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่ามัธยฐาน (median) และการหาค่านัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างข้อมูล (statistical significance) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดจะได้นำเสนอในบทต่อไป